

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A.1 Στο κείμενο παρουσιάζονται λόγοι εκμάθησης της Ιστορίας. Το ιστορικό παρελθόν επιδρά καθοριστικά και διαμορφώνει το παρόν, αφού η γλώσσα, οι αξίες, οι κανόνες και οι στάσεις ζωής του παρόντος προέρχονται από το παρελθόν. Εξάλλου, μόνο μέσα από την ιστορική γνώση κατανοεί κανείς το παρόν, κατακτώντας την αυτογνωσία, αρετή απαραίτητη για την κατανόηση του πολιτισμού. Άλλωστε, η ιστορία διδάσκει κι έτσι αποφεύγονται λάθη του παρελθόντος με αποτέλεσμα να συντελείται ομαλά η εξέλιξη.

B1

α. Λάθος

β. Λάθος

γ. Σωστό

δ. Σωστό.

ε. Σωστό.

B2.α. Ο τίτλος του κειμένου 1 "Γιατί να μαθαίνουμε ιστορία" έχει τη μορφή ρητορικής (ευθείας) ερώτησης, στην οποία χρησιμοποιείται το α' πρόσωπο πληθυντικού "μαθαίνουμε" που προσδίδει συλλογικότητα και καθολικότητα στον λόγο και υποτακτική έγκλιση "να μαθαίνουμε". Με τη χρήση της ερώτησης ο συντάκτης έχει ως στόχο να προβληματίσει το αναγνωστικό κοινό αναφορικά με την αξία της εκμάθησης του ιστορικού παρελθόντος, κατατοπίζει και προϊδεάζει τον αναγνώστη σχετικά με αυτή (τίτλος δηλωτικός). Καταφέρνει μάλιστα να προσελκύσει το ενδιαφέρον του αναγνώστη προσδίδοντας στο ύφος ζωντάνια, αμεσότητα, παραστατικότητα, οικειότητα, θεατρικότητα και ενισχύοντας παράλληλα τον διαλογικό χαρακτήρα του κειμένου.

B2β.

Με τη χρήση του ευθέος λόγου αποδίδονται αυτούσια τα λόγια των φοιτητών και καταγράφεται εμφανώς ο προβληματισμός τους σχετικά με την ανάγκη εκμάθησης της ιστορίας από τους ίδιους, παρότι αυτοί ενδιαφέρονται κυρίως για το μέλλον. Με τον τρόπο αυτό το ύφος καθίσταται ζωντανό, άμεσο, παραστατικό, διαλογικό, οικείο, προφορικό, βιωματικό και προσελκύει το ενδιαφέρον του αναγνώστη.

B3. Η Κ. Δημουλά επιδιώκει να ευαισθητοποιήσει τον αναγνώστη σχετικά με τον ρόλο που διαδραματίζει η επέτειος στη διατήρηση της μνήμης. Αυτό το επιτυγχάνει με τις ακόλουθες γλωσσικές επιλογές:

α. Μεταφορά “δωρεάν μεταφορικό μέσο”: Αναδεικνύεται μέσω αυτής η συμβολή της επετείου στην εξασφάλιση της ιστορικής συνέχειας από το παρελθόν στο παρόν. Με τη χρήση της δίνεται έμφαση στη μορφή του μηνύματος και το ύφος καθίσταται ζωντανό, άμεσο, παραστατικό, οικείο λογοτεχνικό και ο λόγος αποκτά θεατρικό χαρακτήρα ενισχύοντας έτσι την αισθητική απόλαυση-τέρψη του αναγνώστη.

β. Προσωποποίηση “ τα θηλάζει ..φωτογραφία σου”: Αισθητοποιείται η αναβίωση του παρελθόντος μέσω της φωτογραφίας, το συναισθηματικό δέσιμο και η διαχρονικότητα που αυτή εξασφαλίζει. Έτσι ο λόγος αποκτά ζωντανία παραστατικότητα και το ύφος καθίσταται γλαφυρό, δραματικό/λογοτεχνικό.

γ. Ασύνδετο σχήμα “Και ιδού... ασυνόδευτες”: Με τη χρήση του ασύνδετου δίνεται έμφαση στην αναβίωση των ευχάριστων στιγμών με οικεία και αγαπημένα πρόσωπα. Με αυτόν τον τρόπο δίνεται ένταση, πυκνότητα, ταχύτητα στον λόγο, χρωματίζεται συναισθηματικά το κείμενο και το ύφος καθίσταται ζωντανό, παραστατικό ζωηρό.

Γ1. Το ταγάρι κατά τη γνώμη μου αντιπροσωπεύει αφενός την οικογενειακή ταυτότητα και τις ρίζες και αφετέρου λειτουργεί ως αντικείμενο πολιτισμού, φέρει την ιστορία της κάθε γενιάς. Μέσω μιας **αναδρομικής αφήγησης** (Στα φοιτητικά της χρόνια το χρησιμοποιούσε ως τσάντα. Ήταν άβολο γι’ αυτή τη δουλειά αλλά ήταν τότε της μόδας. Εξέφραζε οικολογικές ανησυχίες επίσης) αντλεί πληροφορίες για τον ρόλο του στα νεανικά χρόνια της μητέρας της, όπου αυτό αξιοποιούνταν ως γυναικείο αξεσουάρ αφενός, αλλά και ως μέσο έκφρασης διαμαρτυρίας αφετέρου. Η μητέρα της, βέβαια, φαίνεται να έχει απομακρυνθεί από αυτό και την παραπέμπει στη γιαγιά της, όπου η αφηγήτρια διαπιστώνει για ακόμη μια φορά τον ρόλο του σε μια άλλη εποχή. Η γιαγιά, λοιπόν, δηλώνει ότι αποτέλεσε μέρος της προίκας της, ήταν κατασκευασμένο από τη μαμά της στον αργαλειό και με μια χαρακτηριστική **περιγραφή** (Ήταν βαμμένο με φυτικές βαφές και είχε ωραία λαμπερά σχέδια) αναδεικνύεται το πώς η εικόνα του ταγαριού επιβιώνει στη μνήμη της. Άλλωστε με τον **ευθύ λόγο** (Πράγματα για μια ζωή) επισημαίνεται πως τέτοιου είδους κειμήλια προβάλλουν τη συνέχεια της μιας γενιάς στην άλλη και ταυτόχρονα τη διατήρηση του παρελθόντος, των βιωμάτων, των συναισθημάτων, των εμπειριών που συνδέουν τις γενιές μεταξύ τους.

Προσωπικά, θα κρατούσα το ταγάρι, όπως και οποιοδήποτε άλλο οικογενειακό κειμήλιο, καθώς θεωρώ πως αυτά αποτελούν το μέσο σύνδεσής μου με την

οικογενειακή παράδοση και γενικότερα με το παρελθόν, ενώ, παράλληλα συμβάλλουν στην απόκτηση αυτογνωσίας, αρετή απαραίτητη για τη διαμόρφωση της ταυτότητάς μου.

Εναλλακτικά:

Κειμενικοί δείκτες

- Α' πρόσωπη αφήγηση
- Εναλλαγή ρηματικών χρόνων/ Αντίθεση παρελθόντος παρόντος
- -Μικροπερίοδος λόγος

Προσωπική άποψη:

Θεωρείται σωστή η αρνητική στάση απέναντι στο ταγάρι αρκεί να είναι επαρκώς τεκμηριωμένη.

Θέμα Δ

Τίτλος "Το παρελθόν και οι ρίζες μας"

Πρόλογος: Αφόρμηση - σχολιασμός θέματος - ομαλή μετάβαση

Α Ζητούμενο: Αξία Ιστορίας

Πνευματικός τομέας

- Διευρύνονται οι πνευματικοί ορίζοντες, κατακτάται η ουσιαστική γνώση, απεγκλωβίζονται ο άνθρωπος από προκαταλήψεις και αντιστέκεται στην παραπληροφόρηση και στην προπαγάνδα.
- Αναπτύσσεται η κριτική σκέψη και ο προβληματισμός, προσφέρονται διδάγματα μέσα από τα αποτελέσματα του φανατισμού, του μίσους και του πνευματικού σκοταδισμού, αποφεύγονται λάθη του παρελθόντος και γενικά ανέρχεται το πνευματικό μας επίπεδο, πλουτίζει η γνώση και αποτρέπονται αναχρονιστικές και παρωχημένες αντιλήψεις, δογματισμοί και προκαταλήψεις.

Ηθικός τομέας

- Καλλιεργούνται ιδανικά και υψηλές ηθικές αξίες (ελευθερία, ανθρωπισμός, δικαιοσύνη), συνειδητοποιείται το χρέος μας απέναντι στους μεταγενέστερους, αποκαλύπτεται η ηθική γύμνια των καιρών

μας και έτσι ενισχύεται η συναίσθηση του καθήκοντος και η συμμόρφωση στις επιταγές της ηθικής.

- Μεταγγίζονται οι αξίες και τα ιδανικά (ηθική διδασκαλία) και δίνονται ερεθίσματα για δράση και δημιουργία

Ψυχολογικός τομέας

- Αντλούμε πρότυπα για αυτοκριτική και αυτογνωσία, ισχυροποιείται το πνεύμα αισιοδοξίας και δημιουργικότητας, γίνεται η ιστορία αφετηρία για ανάληψη δημιουργικών πρωτοβουλιών, απαραίτητων για τον εξοβελισμό της παραίτησης από τη ζωή και της ρουτίνας από μια πληκτική σύγχρονη πραγματικότητα.
- Αποφεύγουμε τα λάθη του παρελθόντος, εντοπίζουμε τις ρίζες των σύγχρονων προβλημάτων.

Κοινωνικός τομέας

- Ενισχύεται η ενότητα και το πνεύμα συνεργασίας και ομοψυχίας των ανθρώπων, διδάσκεται ο σύγχρονος κόσμος για την αξία των νόμων, αναβαθμίζονται οι κοινωνικοί θεσμοί και μπορούν να εκλείψουν ή να περιοριστούν νοσηρά κοινωνικά φαινόμενα.
- Συνειδητοποιούμε τον κοινωνικό και πολιτικό μας ρόλο η συμμετοχή στα κοινά και η ανάληψη ευθυνών εδραιώνει την δημοκρατία. Η ιστορική μνήμη διδάσκει την αξία του διαλόγου, συνδέει τα άτομα, καλλιεργεί πνεύμα συνεργασίας (κοινωνικοποίηση).

Πολιτικός τομέας

- Εδραιώνεται η καλύτερη λειτουργία της δημοκρατίας, εμπνέονται οι πολίτες και συμμετέχουν στα κοινά, αποφεύγονται ο ευνουχισμός της πολιτικής σκέψης και έτσι ο πολίτης δεν γίνεται άθυρμα στα χέρια λαϊκιστών και δημαγωγών πολιτικών, καθώς γνωρίζει το ρόλο του και τη θέση του στην οργανωμένη πολιτεία.

Πολιτιστικός τομέας

- Εξάγονται χρήσιμα συμπεράσματα που βοηθούν στην εξέλιξη των γραμμάτων, των τεχνών και των επιστημών, μαθαίνουμε με την αξία του Ολυμπισμού, την εξέλιξη της γλώσσας και έτσι μπορούμε να αγωνιστούμε κατά τέτοιο τρόπο, ώστε να

αντιμετωπίσουμε την εμπορευματοποίηση της πολιτιστικής δημιουργίας.

- Κατανοούμε ότι η εξέλιξη και η πρόοδος απαιτούν σύνεση και φρόνηση.
- Γνωρίζουμε την αξία της επιστήμης, της τεχνολογίας και της φύσης.
- Αναβαθμίζεται το αισθητικό κριτήριο και ενδυναμώνεται η στροφή στην ψυχαγωγία

Εθνικός τομέας

- Επιτυγχάνεται η επαφή με τις ρίζες μας, ενισχύεται η εθνική συνείδηση και ενδυναμώνεται το εθνικό μας φρόνημα, κυριαρχεί ο αγώνας για την εθνική ανεξαρτησία, ιδιαίτερα σήμερα, που η χώρα μας απειλείται από παντού.
- Φρονηματίζονται οι νέοι καθώς έχουν στηρίγματα για μια ζωή δημιουργική πέρα από ακρότητες και υπερβολές. Μαθαίνουν τι σημαίνει παράδοση, πατρίδα και εξέλιξη και έτσι αγωνίζονται με μέτρο για την πρόοδο της κοινωνίας.
- Μαθαίνουμε το παρελθόν, κατανοούμε ότι είμαστε συνεχιστές, συνειδητοποιούμε την αξία της γλώσσας. Παράλληλα, ενδυναμώνεται η εθνική μας συνείδηση, τονώνεται η φιλοπατρία και η εθνική μας αυτογνωσία.

Διακρατικός τομέας

- Έρχονται σε επικοινωνία οι λαοί, καθώς αποκαλύπτεται η κοινή πορεία των εθνών, αποφεύγονται πόλεμοι και εδραιώνεται η ειρήνη, αφού η ιστορία διδάσκει μέσα από τα σφάλματα του παρελθόντος.
- Γίνεται προσιτή η εξέλιξη στην οικονομία, ενδυναμώνεται το αίσθημα για οικονομική δικαιοσύνη και αντιμετώπιση των σύγχρονων οικονομικών προβλημάτων (ανεργία, πείνα στον Τρίτο κόσμο κ.ά.). Η συμβολή της, λοιπόν, κρίνεται αναγκαία, όχι μόνο γιατί διανοίγει τους παραπάνω ορίζοντες, αλλά κυρίως επειδή η σύγχρονη κοινωνία χαρακτηρίζεται από ανταγωνισμούς, έριδες, εθνικισμούς, απομόνωση και εκμετάλλευση λαών, ηθική έκπτωση, πνευματική μμονομέρεια, αδιαφορία για τα κοινά κ.λπ.
- Καλλιεργείται πνεύμα γόνιμου διεθνισμού, συνειδητοποιείται η αξία της ειρήνης και η απαξία του πολέμου.

Β Ζητούμενο

- Ενεργή συμμετοχή σε εκδηλώσεις ιστορικού ενδιαφέροντος και επετείους
- Εκπαιδευτικές επισκέψεις σε μουσεία , σε ιστορικούς χώρους μνήμης,
- Συλλογικές εργασίες με ομαδοσυνεργατικό πνεύμα
- Οργάνωση θεατρικών παραστάσεων με δραματοποίηση ιστοριών
- Συμμετοχή σε ιστορικούς ομίλους
- Οπτικοακουστικό υλικό, αξιοποίηση της ψηφιακής τεχνολογίας
- Προφορική ιστορία (αξιοποίηση αφηγήσεων, μαρτυριών και συνεντεύξεων)

Επίλογος: Συμπέρασμα

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΕΣ 2022

Ν. Γλώσσα & Λογοτεχνία

**Το θέμα της Έκθεσης έχει διδαχθεί στους μαθητές
μας και βρίσκεται στο υποστηρικτικό υλικό του
φροντιστηρίου μας στις ενότητες
πολιτισμός-παράδοση-ιστορία**